

Практична робота 5

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. ПОШУК ІНФОРМАЦІЇ У ПРОЦЕСІ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Мета: сформувати вміння здійснювати пошук, відбір, аналіз і правильне оформлення бібліографічних джерел у процесі наукового дослідження

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Бібліографічний апарат є невід’ємною частиною будь-якої наукової роботи. Він забезпечує наукову обґрунтованість дослідження, дозволяє перевірити достовірність інформації та формує довіру до автора. Сучасний бібліографічний апарат включає посилання, примітки та список використаних джерел, які дають можливість читачеві відстежити джерела інформації та поглибити власні знання з теми.

Джерела наукової інформації поділяються на первинні та вторинні. Первинні джерела містять результати власних досліджень, експериментів, опитувань або спостережень. Вторинні — це монографії, статті, звіти та наукометричні бази даних, які узагальнюють або аналізують результати інших досліджень. Важливим елементом наукової роботи є вміння правильно і ефективно шукати інформацію. Для цього використовуються тематичний пошук, пошук за автором чи джерелом, логічні оператори «AND», «OR», «NOT» та наукометричні платформи, такі як Scopus, Web of Science, Google Scholar та eLIBRARY.

Критично оцінювати джерела — обов’язкова навичка дослідника. Джерело має бути достовірним, актуальним та мати наукову цінність, а видання або автор — авторитетними. Не менш важливим є правильне оформлення бібліографії відповідно до встановлених стандартів, таких як ДСТУ 8302:2015 або APA. Це включає систематизацію джерел, оформлення посилань у тексті та складання списку використаних джерел, що забезпечує наукову чесність і структурованість роботи.

Отже, бібліографічний апарат і вміння шукати наукову інформацію є фундаментом успішного дослідження. Вони формують у дослідника критичне мислення, навички аналізу та систематизації знань, що дозволяє проводити наукову роботу на високому рівні та робить її результат обґрунтованим і цінним для наукової спільноти.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Оберіть тему для наукової роботи або дослідження (можна використати запропоновані викладачем теми). Визначіть УДК .

Завдання 2. Складіть список ключових слів для пошуку наукової інформації.

Завдання 3. Використовуючи наукометричні бази даних і пошукові системи (наприклад, Google Scholar, Scopus, Web of Science, eLIBRARY), знайдіть не менше 10 наукових джерел за вашою темою.

Завдання 4. Вкажіть тип джерела (первинне/вторинне) і його основні характеристики (автор, рік видання, назва, видання, URL/DOI) – оформити таблицею.

Завдання 5. Проведіть аналіз наукометричних показників знайдених джерел (кількість цитувань, імпакт-фактор журналу).

Завдання 6. Складіть коротку аналітичну таблицю, яка відображає релевантність і наукову цінність джерел для вашої теми.

● Приклад виконання

Завдання 6. Аналітична таблиця джерел

№	Джерело	Тип	Релевантність до теми	Наукова цінність	Короткий коментар
1	Smith J. (2021). <i>Urban Planning and Sustainable Development</i> . Springer.	Монографія	Висока	Авторитетне видання, містить теоретичні основи та практичні приклади	Використано для формування концепції інтеграції сталого розвитку в планування міст
2	Johnson A., Brown P. (2022). "GIS in Territorial Planning." <i>Journal of Urban Studies</i> , 45(3), 112–130.	Стаття	Середня	Публікація у рецензованому журналі, містить сучасні методи використання GIS	Допомогло визначити ефективність цифрових інструментів у плануванні
3	Державна служба статистики	Статистичний звіт	Висока	Офіційні дані, що підкріплюють	Використано для кількісного обґрунтування

	України (2023). <i>Регіональні демографічні дані</i> .			аналіз територіального розвитку	дослідження по Житомирській області
4	Miller R. (2020). <i>Risk Management in Urban Areas</i> . Routledge.	Монографія	Середня	Високий науковий рівень, розглядає стратегії управління ризиками	Допомогло у формуванні частини роботи щодо ризиків у містобудуванні

Таблиця відображає джерела, що використовуються у науковій роботі, їх релевантність та практичну користь.

Завдання 7. Створіть або оновіть свій профіль автора в одній із наукометричних баз даних (Google Scholar, ORCID, Scopus Author ID). Додайте до профілю свої наукові публікації або приклади робіт (за наявності). Переконайтеся, що ваш профіль містить правильні ім'я, прізвище, афіліацію та контактну інформацію. Зафіксуйте у звіті URL свого профілю та коротко опишіть його користь для наукової діяльності. (Наприклад: URL профілю: <https://scholar.google.com/citations?user=XXXXXXXX>)

Список джерел

1. Бабич Н. Д. *Основи наукових досліджень: навчальний посібник*. – Київ: Центр учбової літератури, 2020. – 248 с.
2. ДСТУ 8302:2015. *Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання*. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 16 с.
3. Сидоренко, В. В. *Інформаційні ресурси наукових досліджень: теорія, практика, методика*. – Харків: ХНУРЕ, 2018. – 176 с.
4. Поліщук, І. І. *Наукові дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення*. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021. – 228 с.
5. Гончаренко, С. У. *Науково-дослідна діяльність у системі освіти: методологічні основи*. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2017. – 204 с.
6. *Google Scholar*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://scholar.google.com>
7. *Scopus*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.scopus.com>
8. *Web of Science*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.webofscience.com>
9. Бібліотека Вернадського НАН України. *Електронна бібліотека наукових публікацій*. – <https://ir.lib.vernadskyjournals.in.ua>
10. Шевченко І. О. *Методи пошуку наукової інформації та робота з бібліографічними джерелами*. // *Науковий вісник ХНПУ ім. Г. Сковороди. Серія: Педагогіка*, 2022. – № 3. – С. 112–120.
11. *ORCID: Connecting Research and Researchers*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://orcid.org>

ЗРАЗОК СТРУКТУРИ ЗВІТУ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ 5 ІЗ ПРИКЛАДОМ ТАБЛИЦЬ, ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЇ ТА ПРОФІЛЮ АВТОРА:

Звіт до Практичної роботи 5

Тема: Бібліографічний апарат наукових досліджень. Пошук інформації у процесі наукової роботи

1. Теоретична частина

- ✓ Визначення бібліографічного апарату: ...
- ✓ Значення правильного оформлення джерел: ...
- ✓ Види джерел:
 - Первинні: ...
 - Вторинні: ...

2. Пошук інформації

Тема наукової роботи: «...»

Ключові слова: ...

Знайдені джерела:

№	Автор(и)	Рік	Назва	Видання	URL/DOI	Тип джерела (первинне/вторинне)
1	...	...	...	...	...	...
2	...	...	...	...	...	...
3	...	...	...	...	...	...
4	...	...	...	...	...	...
5	...	...	...	...	...	...

3. Приклад посилання у тексті:

(Автор, Рік)

(Автор1 & Автор2, Рік)

4. Формування профілю автора

База даних: Google Scholar / ORCID / Scopus Author ID

URL профілю: ...

Додані публікації: ...

Короткий опис користі профілю: ...

- Дозволяє збирати всі публікації в одному місці.
- Підвищує видимість наукової діяльності.
- Дає змогу відстежувати цитування та наукометричні показники.

5. Таблиця аналізу наукометричних показників:

Джерело	Кількість цитувань	Імпакт- фактор журналу	Релевантність (висока/середня/низька)	темі
...	...	...	...	
...	...	...	...	